

AKRAN BASKISI

* Akran baskısı, gücü elinde bulunduran bireylerin, kendi kazanç ve çıkarları için, karşı koyacak gücü olmayanlara karşı fiziksel, psikolojik, sosyal veya sözel düzlemde gerçekleştirdikleri, mağdura stres ve acı veren ve tekrarlanma özelliği gösteren saldırılardır.

* Bireyin içinde bulunduğu yaş gruplarının etkinliklerinde bir şeyi yapmak için arkadaşları tarafından zorlanması veya cesaretlendirilmesidir. Akran baskısı, genellikle bireyler istekli ya da isteksiz olarak ikna edildiklerinde, benzer değer ve hedefleri kabul ettiklerinde, benzer yaşantıları paylaştıklarında ortaya çıkar.

Akran Zorbalığı Türleri

Akran zorbalığı doğrudan ve dolaylı olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Doğrudan zorbalık vurma, itme, alay etme, tehdit etme, diğerinin sahip olduklarına zarar verme gibi açık saldırıyla gerçekleşirken, dolaylı zorbalık saldırgan ve kurbanın doğrudan karşılaşmasını gerektirmeyen sosyal gruptan dışlama, dedikodu yayma, utandırma gibi davranışlar aracılığıyla gerçekleşmektedir.

Akran İstismarının Ailesel Nedenleri

Şiddet öğrenilen bir davranıştır. Çocuk ve ergen, ailesinden birilerini model alma ya da onlarla özdeşim kurma eğilimindedir. Sorun çözümünde, fiziksel ceza, sözel / fiziksel saldırı ya da isim takma gibi yolların kullanıldığı ev ortamında yetişen çocuk ve ergen ailelerinin bu yönüyle özdeşim kurabilir ve onları model alabilir. Akranlarıyla olan ilişkilerini de bu model çerçevesinde yapılandırır. Kendi sorunlarının çözümünde de bu tür yöntemler kullanma eğilimindedir.

Bazı ailelerde, fiziksel güç kullanılmaz; ancak evde çok katı disiplin kuralları ve cezalar vardır. Böyle bir ortamda büyüyen çocuk öfkeli

ve saldırgan olabilir. Bazı ailelerdeyse saldırganlığa karşı sonsuz hoşgörü vardır ve çocuğun davranışları için yeterli sınırlar çizilmemiştir. Kendilerini çaresiz ve kontrolsüz hissettikleri olaylar karşısında bu tür çocuklar, kontrol duygusunu yaşayabilmek için diğer çocukları istismar edebilirler.

Çocuğunuzun akran İstismarına uğradığını nasıl anlarsınız?

Çocuğunuz;

- Okula yürüyerek gidip gelmekten korkuyorsa,
- Okula devam etmeyi istemiyorsa,
- Okula kendilerini sizin götürmeniz için yalvarıyorsa,
- Okuldan eve yırtık dağılmış giysilerle ya da zarar görmüş kitaplarla geliyorsa,
- Bedeninde açıklanamayan morluklar varsa,
- Sürekli uyumak istiyorsa,
- İçe kapanma ve kekeleme gibi durumlar ortaya çıkıyorsa,
- Ne sorunu olduğunu söylemek istemiyorsa,
- İntihar girişimi varsa,
- Okuldan eve harçlığı ya da öğle yemeği alındığı için, aç dönüyorsa,
- Harçlığını sürekli kaybediyorsa, akran istismarına uğruyor olabilir.

Öyleyse aileler ne yapmalı?

- Çocuk ciddiye alınmalı, destek olunmalı,
- 'Sende ona vur' demenin bir işe yaramayacağı bilinmeli,
- Varsa, aile içindeki benzer davranışlara son verilmeli,
- Okulla işbirliği yapılmalı,
- Çocuğun ilgi alanı yönünde sosyal atanı geliştirilmeli,
- Çocuk ve ergen aile içine asla güçsüz, beceriksiz gibi niteleyicilerle çağrılmamak,
- Akranını istismar eden çocuğun ailesinin de sorunun çözümünde katılımcı olması sağlanmalı,
- Okulun akran istismarını Önleme programına tam katılım sağlanmalı,
- Zorbalık içeren bir davranış görür veya duyarsanız, hem sözlü hem de yazılı olarak rapor edilmelidir.